

METSÄKAURIS IKÄMÄÄRITYS

Capreolus capreolus

Veli Lappalainen

FinTROFEE-Info ©

Fintrofee-Info©

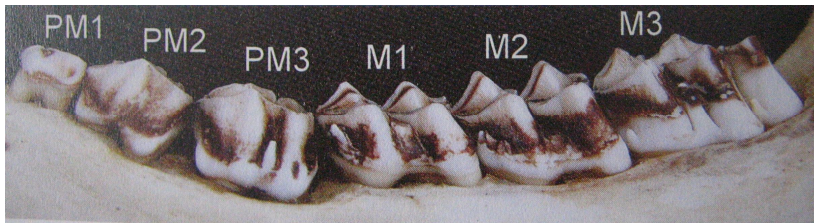
HAMPAIDEN KEHITYS

< turpa

vasan alaleuan hampaat (alle 7 kk.)

- pm1, pm2 ja pm3 ovat maitohampaita
- viimeinen takahammas M3 ei ole vielä puhjennut

aikuisen alaleuan hampaat

- PM1, PM2 ja PM3 vaihtuneet pysyviksi n 12-14 kk:n iällä
- M1, M2 ja M3 pysyvät takahampaat

HAMPAAN RAKENNE

- Hammasta peittää vaalea hammaskiille
- hampaiden kulumisen myötä hammasluuta paljastuu
- hammasluu on tumman(ruskean) väristä
- Hampaan reunoille ja ienjuureen kehittyä tummaa plakkia

IKÄMÄÄRITYKSET HAMPAIDEN KULUNEISUUDEN PERUSTEELLA

Ikämääritys onnistuu hyvinkin tarkasti 3,5 vuoteen asti. Vanhemmille ikämäärityksen tarkkuus on $\pm$ yksi vuosi. Yli 8 vuotisten ikämääritystarkkuus on $\pm$ 2-3 vuotta.

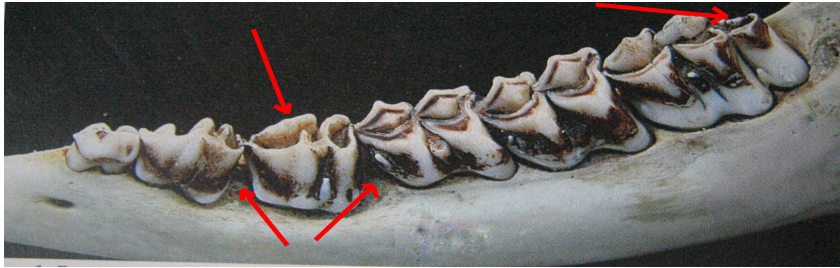
Ikämäärityksessä hampaita verrataan ohjekirjan kuviin ja kiinnitetään huomiota ohjeen mukaisesti eri hampaiden kuluneisuuteen.

VASA

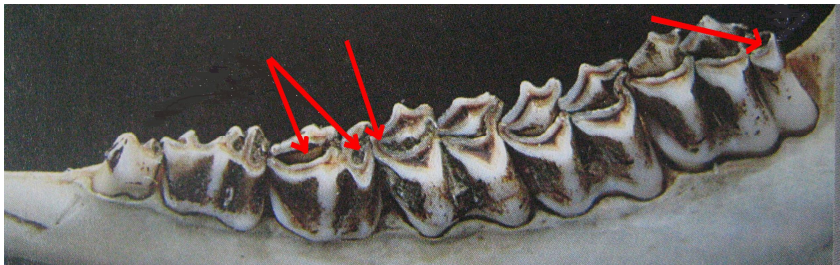
- Vasalla on vasta 4-5 poskihammasta
- kolmas (pm3) maitohammas on kolmilohkoinen
- viimeinen pysyvä hammas (M3) ei ole vielä puhjennut

1,5 VUOTIAS

- täysikasvuisella on kuusi poskihammasta
- maitohampaat (PM1,PM2,PM3)vaihtuneet pysyviksi, usein ne ovat myös muita hampaita vaaleampia
- PM3 hammas kaksilohkoinen, sen ympärillä hammasraot vielä suuret
- M3 hampaan kolmas lohko muita lohkoja alempana

2,5 VUOTIAS

- PM 2 ja PM3 hampaat näyttävät hiukan hammasluuta
- muiden poskihampaiden sisäreunan kiillesilmukoiden kärjet ovat terävät
- M3 hampaan sisäreunan hammasluusilmukoista ei näy hammasluuta ja viimeisin loma on muita alempana, eikä näytä vielä hammasluuta

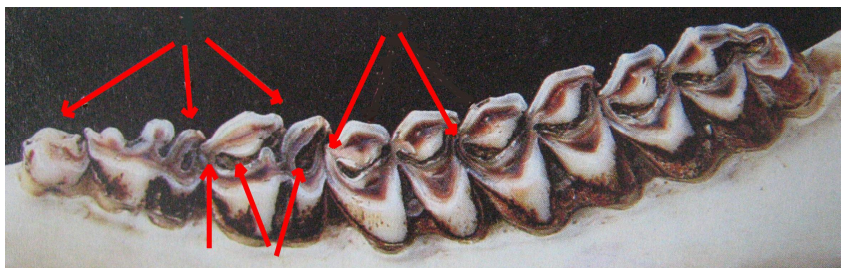

< turpa

3,5 VUOTIAS

- ensimmäiset hampaat PM2 ja PM3 näyttävät selvästi hammasluuta (vertaa 2,5 vuotiaan hampaisiin).
- PM3 hampaan etumaiset hammasluusilmukoiden kuviot yhtymässä
- M3 sisäreunan hammasluusilmukoiden kärjet näyttää hammasluuta.
- M3 kolmas lohko ulkolaidalta näyttää hammasluuta

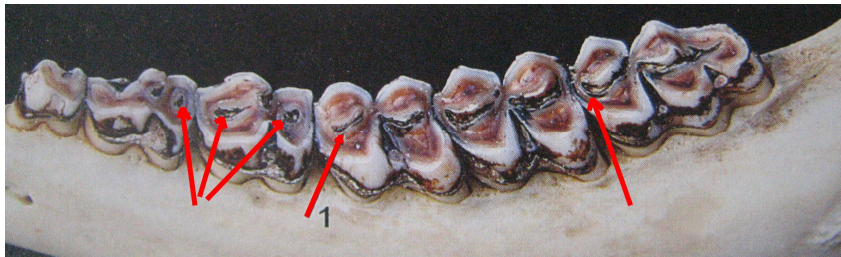
4,5 – 5,5 VUOTIAS

- kaikissa hampaissa hammasluun näkyvyys lisääntyy
- PM3 hampaan hammasluusilmukkakuviot etuosastaan yhtyneet ja jyväkuoppa muodostumassa
- **5,5 vuotiaalla** M1 ja M2 hammasluusilmukoiden etuosat kuluneet yhteen
- PM3 hammas näyttää selvät jyväkuopat

< turpa

Fintrofee-Info©

6,5 – 7,5 VUOTIAS

- PM2 ja PM3 hampaisiin muodostunut selvät pienet pyöreät jyväkuopat
- M1 hampaassa vielä hammasluusilmukoiden välissä rako
- **7,5 vuotiaalla** M1, M2 hampaissa tummaa hammasluuta näkyy enemmän kuin valkoista kiilleluuta
- M3 hampaassa kaikki 3 lohkoa yhtymässä yhdeksi kuvioksi
-

8,5 – 9,5 VUOTIAS

- PM2 ja PM3 hampaiden jyväkuopat katoamassa
- M1 ja M2 hampaissa hammasluukuviot kuluneet yhteen
- **9,5 vuotiaalla**
- M1 hampaassa hammasluusta muodostunut yksi kuvio.
- M2 hampaissa hammasluusilmukoiden väliset raot häviämässä

< turpa

10 – 12 VUOTIAS

- purupinnat kuluneet tasaisiksi, ei enää teräviä reunoja
- Hammasluuta näkyy huomattavasti enemmän kuin vaaleata kiilleluuta
- M1 hammas kulunein ja matalin hammas
- hampaiden korkeus enää muutama millii

Fintrofee-Info ©

Kuvat; Veli Lappalainen, Ilkka Ala-Ajos, Alda Pupila Latvia©

Fintrofee-Info©

Nykykäytännön mukaan trofeearvostelussa hirvieläinten trofeista määritetään myös eläimen ikä. Näyttelyyn ja arvosteltavaksi tuotavan trofeen mukana tulee seurata kaadetun yksilön alaleuka. Ikämääritykset tehdään eläimen alaleuan hampaista.

Metsäkauriilla paras tuottoikä on 3-7 vuotta, jolloin myös sarvet ovat suurimmillaan. Voidaan todeta, että "kaatokypsyyss" saavutetaan yleensä 4-7 vuoden iällä. Sen jälkeen eläimen vitalisuus alkaa heiketä ja sarvien massiivisuus pienentyä.

Ikämääritys voidaan tehdä poskihampaiden kuluneisuuden perusteella. Hampaat kuluvat eläimen jauhaessa ravintoa märehtimiseen leukojen liikkeessa sivuttain. Kuluminen on yksilöllistä. Toisilla on vahvempi hammaskiille hampaiden pinnalla. Merkitystä on myös käytetyllä ravinnolla ja ovatko eläimet olleet ruokinnan piirissä.

Tarkempi ikä saadaan määriteltä hammasleikkeestä. Sahataan M3 hammas halki ja pinta hiotaan tasaiseksi. Tämän jälkeen mikroskoopilla tai luupilla voidaan havaita hampaiden juurien tasolla hammassementtikerrostumat. Sementtikerrostumista lasketaan ikä kuin puiden "vuosirenkaista".

FinTrofee-Info ©

FinTrofee-Info©